

slovenskou populací žen ve vězení, která je opět považována ve svých názorech a postojích k právu za srovnatelnou s českou vězeňskou i majoritní populací, ale na rozdíl od české je shledána více religiozní. Závěrem autoři shrnují své hypotézy a konstatují, že delikventní ženy pocházejí častěji z neúplných rodin, s konfliktním vztahem k otci, respektive matce, jejich trestný čin obvykle souvisí se sociodemografickými charakteristikami, u žen převažují moderní materialistické hodnoty, jako je svoboda a soukromí, tedy to, čeho se ve vězení a priori nedostává, a konečně odhalují u vězenkyň negativní postoje k právu, kdy mizí legalismus, který je nahrazován konformním postojem nebo utilitarismem.

Jedna ze základních hypotéz, předpokládajících zhoršení hodnot a postojových charakteristik pobytem ve vězení, nemohla být reliabilně potvrzena ani vyvrácena, neboť se opakovaného dotazování zúčastnilo pouze 28 žen.

Kvalitativní výzkum založený na narativních rozhovorech, o který se opírá pátá, šestá a devátá kapitola, je osvěžujícím obohacením a ověřením validity kvantitativního výzkumu.

V této části výzkumu bylo realizováno 42 hloubkových rozhovorů se ženami ve všech 4 ženských věznicích a tyto rozhovory jistě skýtají bohatý materiál k interpretaci, který se doufáme dočká dalšího zpracování. V publikaci *Ženská delikvence* mají tato data (s výjimkou 9. kapitoly) spíše charakter výběru „toho nejzajímavějšího“ z rozhovorů, kdy jsou zlomkovitě citovány výpovědi žen a vklad autorů se často omezuje na nadpis podkapitolek a několik poznámek na závěr.

Jestliže autoři v úvodu práce tvrdí, že chtějí přispět k diskusi o kriminalitě a zvláště ženské kriminalitě, pak se jim tento úkol jistě povedlo splnit. Můžeme doufat, že v tomto úsilí nezůstanou osamoceni.

K. NEDBÁLKOVÁ

* Masarykova univerzita, Brno, 2004, 247 s.

Silvie Presová: Metoda Konspektu *

V době neustále se zvyšujícího objemu informací a zároveň zvětšujícího se počtu různých prostředkovatelů těchto informací je zapotřebí vyvinout takové nástroje, které by nám pomohly se v tomto prostředí orientovat. Je třeba se zaměřit na takové projekty, jejichž cílem je integrace různorodých informačních zdrojů a jejich kvalitní zpřístupnění. Také v České republice vznikají takové projekty, jedním z nichž je národní projekt budování Jednotné informační brány (JIB) koordinovaný Národní knihovnou České republiky a Univerzitou Karlovou. Primárním cílem JIB je zajistit přístup ke kvalitním zdrojům informací bez ohledu na jejich formu. Aby tento projekt dospěl úspěšně ke svému cíli, je nezbytné řešit řadu dílčích otázek, které propojují více knihovnických činností. První fáze realizace projektu se zaměřila na oblast jednotného věcného zpracování a zhodnocení fondů českých knihoven, k níž vzhledem k respektování mezinárodních standardů posloužila metoda Konspektu. Metoda Konspektu je nástrojem vyvinutým koncem 70. let 20. století skupinou amerických univerzitních knihoven (Research Libraries Group), který slouží k popisu a hodnocení knihovnických fondů. Jeho vznik si vynutila změna akviziční politiky knihoven, která se měla zaměřit na plnění skutečných uživatelských potřeb. Vzhledem ke své flexibilitě a adaptabilitě se Konspekt v druhé polovině 80. let rozšířil za hranice Spojených států a stal se tak mezinárodním standardem. Princip metody Konspektu tkví v hodnocení tematicky strukturovaného fondu, který je charakterizován z hlediska pěti aspektů: současný stav fondu, současná akviziční politika, strategie budování fondu, jazykové pokrytí a ochrana fondu. Konspekt ovšem není pouze hodnotící metodou, nýbrž je také významným nástrojem pro systematickou a kooperativní správu knihovnických fondů.

Silvie Presová nám předkládá fundovaný přehled o historii metody Konspektu, o její charakteristice a aplikaci s přihlédnutím k současnému stavu a trendům v České re-

publice. Hlavním autorčíným záměrem je prozkoumat využití metody Konspektu jakožto selekčního jazyka a jeho použití jako nástroje pro navigaci informačních požadavků na relevantní informační zdroje. V úvodu práce oceníme terminologické poznámky, nezbytné z hlediska implementace Konspektu do českého prostředí. První kapitola nás seznamuje s historickým vývojem metody Konspektu, jeho světovým rozšířením a popisem jeho komponent a postupů. Konspekt k hodnocení fondů používá tříúrovňové konspektové schéma, které slouží k vytvoření tematické mapy fondu. Konspektové schéma je tedy založeno na hierarchickém principu a kombinuje předmětový a klasifikační přístup. Vzhledem k potřebám konkrétních knihoven se toto schéma neustále vyvíjí. Jako popisné údaje vyjadřující povahu a rozsah fondu se používají indikátory úrovně fondů, indikátory jazykového pokrytí a ochrany fondu. Ve druhé kapitole autorka analyzuje konspektové schéma jako selekční jazyk, přičemž při této analýze vychází z jeho modifikace pro použití v našem prostředí. Logicky nás nejdříve uvádí do problematiky věcného pořadání a na něj navazující zpřístupnění informačních zdrojů. Poté stručně charakterizuje vybrané systematické selekční jazyky MDT (Mezinárodní desetinné třídění) a DDC (Dewey Decimal Classification – Deweyho desetinné třídění), aby je mohla konfrontovat se strukturou a vlastnostmi konspektového schématu. Z tohoto srovnání vyplývá, že metodu Konspektu nelze považovat za systematický selekční jazyk, ovšem ani za předmětový selekční jazyk, jedná se spíše o zvláštní typ selekčního jazyka, dá se říci hybridního. Což je podle autorky způsobeno tím, že jsou na konspektové schéma kladeny nároky, k jejichž splnění původně nebylo koncipováno.

Ve třetí kapitole nám Silvie Presová objašňuje možnosti využití skupin Konspektu pro předmětovou kategorizaci informačních zdrojů zpřístupňovaných prostřednictvím katalogů knihoven. Konkrétněji se zaměřuje na funkci skupin Konspektu jako standardizovaného selekčního prvku pro minimální úroveň věcné katalogizace, tedy minimální věcné zpřístupnění tradičních informačních zdrojů. V rámci této kapitoly

jsme seznamováni se skutečnostmi, které problematizují věcné zpřístupnění informací pomocí skupin Konspektu, zejména s problémy implementace Konspektu v informačních systémech, jako jsou například problémy spojené s vyhledáváním podle skupin Konspektu.

Čtvrtá kapitola nám dává nahlédnout do oblasti oborových informačních bran, které se zaměřují na podporu rozvoje výzkumu, vědy a vzdělávání, v souvislosti se zpřístupněním jejich informačních zdrojů. Oborové informační brány jsou typem předmětových adresářů, což jsou vyhledávací služby, které poskytují organizovaný a strukturovaný přístup k informačním zdrojům, přičemž využívají schémata předmětové kategorizace. Autorka analyzuje možnosti konspektového schématu jako druhu selekčního jazyka pro předmětovou kategorizaci informačních zdrojů zpřístupňovaných prostřednictvím oborových informačních bran a konfrontuje je s požadavky kladenými na organizační nástroje v prostředí internetu. Pátá kapitola, která navazuje na teoretická východiska čtvrté kapitoly, se věnuje praktickým aplikacím konspektového schématu jako nástroje předmětové kategorizace v českých oborových informačních branách, jejichž koordinujícím článkem je JIB. Práce Silvie Presové je obohacena o barevné přílohy, které velice přispívají ke srozumitelnosti popisu a principů fungování metody Konspektu. Zároveň v závěrečné části práce nalezneme také interpretace údajů dotazníkového šetření o aplikaci metody Konspektu a využití prvků konspektového schématu pro potřeby JIB.

Monografie Silvie Presové, která byla v únoru 2005 úspěšně obhájena na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně jako magisterská práce, zásadním způsobem přispívá k seznámení se s metodou Konspektu jako s mezinárodně uznávanou metodou pro mezinárodně srozumitelný popis, hodnocení a porovnávání knihovních fondů. Autorčina práce přináší množství nových a zajímavých informací o aplikaci metody Konspektu jako selekčního jazyka, které zajisté přispějí k hlubšímu pochopení této problematiky a budou tak vhodnou pomůckou prospěšnou nejen pro studenty

knihovnictví, nýbrž také pro knihovníky, informační specialisty a všechny ostatní, kteří projeví o dané téma zájem.

L. HOŘINKOVÁ-KOURELOVÁ

* Silvie Presová, *Metoda Konspektu a její vztah k selekčním jazykům: současný stav a trendy se zaměřením na situaci v České republice*; Brno, Masarykova univerzita 2005, 152 s.

Břetislav Horyna: Dějiny rané romantiky (Fichte, Schlegel, Novalis)*

Břetislav Horyna, profesor Filozofické fakulty MU má poměrně široký okruh zájmů: od filozofie náboženství přes filozofii dějin až k dějinám německé filozofie. Zejména tou poslední se zabývá po dlouhá léta. V současné práci přešel od studia německé klasické filozofie k filozofii romantické. Je to filozofie snažící se vrátit kouzlo, které svět začal ztrácet s rozvojem moderní civilizace. Je to však také filozofie, která je poučena rozvojem předchozího myšlení – osvícenství – a přímo navazuje na představitele německého idealismu, jako je I. Kant, J. G. Fichte a F.

W. J. Schelling. Raná romantika vytváří vlastní filozofii dějin, jež počítá ze zlepšením světa. Horyna poukazuje na to, jak se už v jejím lůně vytvářejí předpoklady pro konzervativní zvrat v tomto proudu, avšak pozdější etapou romantiky se nezabývá.

Svou knihu rozdělil Horyna do tří velkých kapitol: Dějiny láskyplné a moudré, Bůh chce bohy a Země je sen plný snů. V první z nich zařazuje ranou německou romantiku do historického kontextu let 1770 – 1830, které chápe jako epochální období pro německou kulturu. Zabývá se společenským a kulturním vývojem té doby a ukazuje, jak se odráží ve Fichtově díle a jak byl Fichte recipován v Jeně, jež se stala rodištěm německé romantiky.

V následující kapitole rozebírá Horyna romantickou novou mytologii. Analyzuje chápání náboženství v romantice a jeho spojení s poezií. Právě na tomto základě může tvrdit, že toto pojetí upomíná ne na středověk, nýbrž na humanisty vrcholné renesance. V souvislost s tímto tématem si všímá Herdera jako myslitele, u něhož se objevily počátky nové mytologie, dále Hölderlina, Schellinga, Schlegela a Novalise. V kapitole o nové mytologii nalezneme také rozsáhlý rozbor romantického pojetí a užívání ironie. Konečně poslední kapitola je věnována především Novalisovu myšlení – jeho filozofii,

Redakci Universitas došlo

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 64

Spisovnost a nespisovnost. Zdroje, proměny a perspektivy. Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané 10. – 12. února 2004. Ed.: Eva Minářová, Karla Ondrášková. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, řada teoretická. Michal Radvan, Petr Mrkývka (ed.): *Financování územní samosprávy ve sjednocující se Evropě.* Masarykova univerzita v Brně, 2005

Spisy Právnické fakulty MU v Brně, řada teoretická. Renata Veselá, Karel Schelle: *Rímské právo a neprávnícké prameny.* Masarykova univerzita v Brně, 2005

Spisy Právnické fakulty MU v Brně, řada teoretická. Ed. Karel Schelle: *Vývoj právních kodifikací.* Masarykova univerzita v Brně, 2004

Spisy Právnické fakulty MU v Brně, řada teoretická. Ivana Průchová: *Aktuální otázky práva životního prostředí.* Masarykova univerzita v Brně, 2005

Figurka Milan, Žitek Vladimír, Haláček Petr, Klímová Viktorie, Tonev Petr: Teoreticko-metodologická východiska hodnocení programů podpory regionálního rozvoje. Masarykova univerzita v Brně, 2005

Teorie řízení podniku. Sborník prací studentů doktorského studia. Masarykova univerzita v Brně, 2005